

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetuksen (EU) 2021/1153 ja asetuksen (EU) 913/2010 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 1315/2013 kumoamisesta

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) laajentamisesta kolmansiin maihin

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetuksen (EU) 2021/1153 ja asetuksen (EU) 913/2010 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 1315/2013 kumoamisesta (U 16/2022 vp): Liikenne- ja viestintävaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 35/2023 vp - U 16/2022 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) laajentamisesta kolmansiin maihin (E 141/2021 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 10/2022 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 30/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- liikenneneuvos Kaisa Kuukasjärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
- vanhempi osastoiesiupseeri Pasi Seppälä, puolustusministeriö
- liikennehallinnon yhteysupseeri, majuri Jari Malminen, Pääesikunta
- johtava asiantuntija Atte Melasniemi, Liikenne- ja viestintävirasto
- toimialajohtaja Pekka Rajala, Väylävirasto
- toimitusjohtaja Annaleena Mäkilä, Suomen Satamat ry

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2023 vp

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Keskuskauppakamari

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Alkuperäisen asetusehdotuksen sisältöä on käsitelty sitä koskevassa U-kirjelmässä (U 16/2022 vp) ja heinäkuussa 2022 annettua täydentävää esitystä sitä koskevassa U-jatkokirjeessä (UJ 22/2022 vp).

Komission antamassa muutetussa asetusehdotuksessa se reagoi tiettyihin Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamiin muutostarpeisiin eurooppalaisessa liikennejärjestelmässä ja TEN-T-asetuksessa. Komissio pyrkii kehittämään parempia yhteyksiä EU:n naapurimaihin. Lisäksi erityisenä tavoitteena komissiolla on parantaa eurooppalaisen rataverkon yhteentoimivuutta ja vähentää rajatylittäviä tai raidelevyksiin liittyviä pullonkauloja.

Komissio esitti seuraavia muutoksia TEN-T-verkkojen kehittämistä koskevaan asetuseräluonnokseen heinäkuussa 2022:

- 1) TEN-T-verkon laajentaminen Ukrainaan ja Moldovaan, kuten 13.5.2022 julkaistussa solidaarisuuskaistoja koskevassa Euroopan komission tiedonannossa (COM (2022) 217 final) on todettu.
- 2) Venäjän ja Valko-Venäjän poistaminen TEN-T-kartoilta, koska TEN-T-verkon laajentaminen Venäjälle ja Valko-Venäjälle ei ole enää tavoitteena eikä toivottavaa.
- 3) Venäjän ja Valko-Venäjän rajoille johtavien yhteyksien siirtäminen ydinverkolta kattavalle verkkolle. Eurooppalaisten liikennekäytävien (nykyiset ydinverkkokäytävät) sopeuttaminen edellä mainittuihin muutoksiin.
- 4) Vaatimus rakentaa uudet TEN-T-verkon raideyhteydet eurooppalaisen standardin (1435 mm) raidelevyteen ilman poikkeuksia ja tehdä olemassa olevan TEN-T-rataverkon osalta suunnitelma siirtymiseksi eurooppalaisen standardin raidelevyteen lukuun ottamatta niitä verkon osia, joilla tämä ei ole hyöty-kustannussyistä perusteltua.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kannat TEN-T-asetusehdotukseen on määritelty U-kirjelmässä U 16/2022 vp ja U-jatkokirjeessä UJ 22/2022 vp. Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle myös selvityksen komission ja korkean edustajan tiedonannosta koskien sotilaallisen liikkuvuuden päivitettyä toimintasuunnitelmaa ja muista ajankohtaisista sotilaallisen liikkuvuuden asioista (E 177/2022 vp). Valtioneuvosto tarkentaa aikaisempia kantojaan seuraavasti osallistuakseen ehdotusten jatkovalmisteluun:

Valtioneuvosto katsoo, että sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet on huomioitava ehdotettua kattavammin TEN-T-verkkoa kehitettäessä. TEN-T-verkkoa ja sen kaksikäyttöisyyttä tulee kehittää

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2023 vp

siten, että se mahdollistaa suurten joukkojen keskittämisen nopeasti mihin päin tahansa Euroopassa, mukaan lukien harvaan asutuille, mutta strategisesti tärkeille Pohjois-Euroopan alueille.

Valtioneuvosto näkee tarpeellisena arvioida TEN-T-asetuksen karttojen laajuutta sotilaallisen liikkuvuuden tarpeiden näkökulmasta. Valtioneuvosto korostaa, että viime aikojen muutokset turvallisuusympäristössä sekä Suomen Nato-jäsenyys ja siitä mahdollisesti seuraavat tarpeet liikenneinfrastruktuurin käytölle ja liikennejärjestelmän kehittämiseksi aiheuttavat mahdollisia muutostarpeita myös TEN-T-karttoihin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että myös tulevat mahdolliset sotilaallisen liikkuvuuden rahoitushaut voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti.

Valtioneuvosto pitää tarpeellisena poistaa Suomi-radan oikorataosuus hallitusohjelman mukaisesti komission TEN-T-asetusehdotuksen laajennetulta ydinverkolta. Poisto ei koske Suomi-radan lentoratalinjausta, jonka suunnittelua jatketaan. Valtioneuvosto korostaa, että edellä mainitun rataosuuden poistolla ei ole vaikutuksia olemassa olevan Helsinki—Tampere-pääradan sijaintiin TEN-T-ydinverkolla eikä kyseessä olevan rataosuuden CEF-rahoitusmahdollisuuksiin.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Valiokunta pitää hyvänä valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet on huomioitava ehdotettua kattavammin TEN-T-verkkoa kehitettäessä siten, että verkko mahdollistaa suurten joukkojen keskittämisen nopeasti mihin päin tahansa Euroopassa, mukaan lukien harvaan asutuille, mutta strategisesti tärkeille Pohjois-Euroopan alueille. Saadun selvityksen mukaan onkin tärkeää, että Suomen sekä pohjoisten että muiden raja-alueiden liikenneyhteyksiä kehitetään kaksoiskäyttöisyyttä silmällä pitäen.

(2) Eurooppalaisten käytävien verkkona TEN-T-verkkoa on valiokunnan näkemyksen mukaan tarpeen kehittää Pohjois-Euroopassa siten, että erityisesti pohjoismaisia käytäviä vahvistetaan. Tämän vuoksi on tärkeää panostaa pohjoismaiseen yhteistyöhön verkon kehittämisessä.

(3) TEN-T-verkko on melko vakiintunut, ja se ohjaa hyvin Euroopan laajuisten käytävien ja verkon kehittämistä. Nyt pysyvästi muuttuneessa tilanteessa on kuitenkin tarpeen tarkistaa verkon laajuutta ja toimivuutta. Valiokunnan näkemyksen mukaan Suomessa verkkoa tulee laajentaa hallitusti keskittyen muuttuneen tarpeen vaatimiin kohteisiin, koska myös TEN-T-verkon ulkopuolista infrastruktuuria tulee kehittää, eikä mitään liikennemuotoa tule unohtaa. On myös tärkeää, että tunnistetaan teknologiavientiklustereina toimivat toiminnalliset kaupunkiseudut TEN-T-verkon kaupunkisolmukohtina.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2023 vp

Helsingissä 28.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Marko Asell sd
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleks Jäntti kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Pinja Perholehto sd
varajäsen Jaana Strandman ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker